

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/94/2019
Identifikačné číslo spisu:	8812206852
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8812206852.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., IČO: 649 48 242, so sídlom v Prahe 4 - Michle, Želetavská 1525/1, Česká republika, zastúpeného advokátskou kanceláriou HMG LEGAL, s.r.o., IČO: 35 885 459, so sídlom v Bratislave, Červeňova 14, proti žalovaným 1/ N., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v H. 2/ Z., nar. XX. U. XXXX., bývajúcej v F., 3/ N. (teraz už L., nar. XX. A. XXXX, bývajúcej v H., 4/ K. nar. X. H. XXXX, bývajúcemu v H., 5/ D., nar. XX. B. XXXX, bývajúcej vo N. o neúčinnosť právneho úkonu, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 9 C 65/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2017 sp. zn. 6 Co 394/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 5/ n e p r i z n á v a voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. apríla 2015 č. k. 9 C 65/2012-180 zamietol žalobu a vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca, ako veriteľ, a spoločnosť BSaVS s.r.o., ako dlžník, (ďalej len „dlžník“) v mene ktorej konal žalovaný 4/, uzavreli 10. apríla 2008 zmluvu o kontokorentnom úvere č. XXXXXX/K./XX/XXX, na základe ktorej bol dlžníkovi poskytnutý úver vo výške 82.984,80 eur s konečnou splatnosťou úveru 10. apríla 2009. Návratnosť úveru bola zabezpečená vlastnou blankozmenkou, vystavenou 10. apríla 2008 dlžníkom a avalovanou zmenkovými ručiteľmi, a to N., rod. C. (žalovanou 1/) a K. Nakoľko zo strany dlžníka, ako aj zmenečných ručiteľov, napriek predchádzajúcim výzvam na zaplatenie, nedošlo k splneniu ich záväzkov, žalobca v zmysle Dohody o vyplnení blankozmenky 10. apríla 2008 riadne a včas doplnil chýbajúce údaje v blankozmenke a na Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie podal návrh na vydanie rozhodcovského rozsudku o zaplatenie neuhradenej sumy vyplývajúcej zo zmluvy, a to nielen proti dlžníkovi, ale aj proti zmenečným ručiteľom. Zmenečná ručiteľka (žalovaná 1/) bola v čase poskytnutia a čerpania úverového úveru

výlučným vlastníkom nehnuteľností. Po splatnosti úveru, 8. júna 2009 uzatvorila darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena s obdarovanou Z. (žalovanou 2/) a N. (žalovanou 3/), ktorou darovala obdarovaným, t. j. svojim dcéram, vyššie špecifikované nehnuteľnosti. V prospech žalovanej 1/ ako aj v prospech žalovaného 4/ - jej manžela, sa zriadilo vecné bremeno - právo bezplatného doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci neboli splnené podmienky pre úspešnú odporovateľnosť toho úkonu (darovacej zmluvy), nakoľko žalovanej 1/ v spore nesvedčila pasívna vecná legitimácia. Uviedol, že veriteľ môže odporovať právnomu úkonu voči tomu, kto mal z takého úkonu prospech, čo pri žalovanej 1/ nebolo preukázané, keďže išlo o dary, ktorá nehnuteľnosť darovala svojim dcéram - blízkym príbuzným, s tým, že si bola vedomá toho, že nič nepodpísala v spojitosti s kontokorentným úverom, poskytnutým spoločnosti BSAVS s.r.o. Zo záverov znaleckého posudku č. 24/2014 totiž vyplynulo, že podpisy na listinách o úvere o blankozmenke, boli falošné. Ani žalovaní 2/ až 5/ neboli v spore pasívne vecne legitimovaní, preto súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 OSP účinného do 30. júna 2016.

4. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 30. mája 2017 sp. zn. 6 Co 394/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, tak po skutkovej, ako aj právnej stránke. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že predpokladmi úspešného odporovania právnomu úkonu dlžníka, ktoré musí veriteľ preukázať sú: vymáhateľnosť pohľadávky voči dlžníkovi, skutočnosť, že konkrétny právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť svojho veriteľa ak žalovanému (druhej strane odporovaného právneho úkonu) musel byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy, teda že o ňom vedel alebo musel vedieť, a napokon skutočnosť, že právny úkon dlžník urobil v posledných troch rokoch, t. j. troch rokoch predchádzajúcich podaniu žaloby. Poukázal na to, že zmyslom odporovateľnosti je zabezpečiť občianskoprávnu ochranu veriteľa pred právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktoré vedú k úmyselnému zmenšeniu majetku dlžníka a tým i k zmareniu možnosti uspokojenia veriteľa z majetku dlžníka. Nie je pritom rozhodujúce o aký druh právneho úkonu ide. Môže ísť o úkon úplatný alebo bezúplatný, o právny úkon dvojstranný či jednostranný, resp. o úkon, ktorým bol majetok scudzený (napr. kúpna alebo darovacia zmluva). Spoločným základným predpokladom odporovateľnosti právnych úkonov je, že právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky, pričom ukracovanie predpokladá kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka (jeho majetok sa zmenšil do takej miery, že to ohrozuje aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku). Na strane dlžníka musí ísť o úmyselné konanie s cieľom ukrátiť svojho veriteľa a súčasne druhej strane odporovateľného právneho úkonu (žalovaným) musí byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy (žalovaný o tomto úmysle dlžníka v čase, kedy bol právny úkon urobený vedel alebo musel vedieť). Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere je na veriteľovi (žalobcovi). Zdôraznil, že úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, sú v oboch prípadoch psychickým stavom (podobne ako napr. dobrá viera). To znamená, že sami o sebe nemôžu byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie subjektu (jeho vnútorné zámery) prejavuje navonok, teda okolností, z ktorých možno existenciu tohto úmyslu, či vedomosť o ňom dôvodiť.

5. Odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, mal potom za preukázané, že zmenečná ručiteľka (žalovaná 1/) bola v čase poskytnutia a čerpania úveru, výlučnou vlastníčkou žalovaných nehnuteľností. Po splatnosti úveru žalovaná 1/ darovacou zmluvou z 8. júna 2009 darovala predmetné nehnuteľnosti svojim dcéram - žalovanej 2/ a žalovanej 3/. Zároveň bolo k týmto nehnuteľnostiam zriadené vecné bremeno - právo doživotného bývania a užívania v prospech žalovanej 1/ a žalovaného 4/ (jej manžela). Žalobca v konaní tvrdil, že týmto úkonom žalovaná 1/, ako zmenková ručiteľka, úmyselne a kvalifikovane zmenšila svoj majetok do takej miery, že ho tým ukrátila na uspokojení jeho pohľadávky, nakoľko nie je vlastníčkou iného majetku, z ktorého by sa mohol uspokojiť, pričom k tomuto úkonu došlo v posledných troch rokoch. Odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, však poukázal na to,

že podpis na Dohode o vydaní a vyplnení blankozmenky č. XXXXXXC./XX/XXX z 10. apríla 2008 nepatrí žalovanej 1/, ani K. V tomto smere poukázal na závery znaleckého dokazovania znalcom z odboru pismoznalectvo - odvetvie ručné písmo, z ktorých táto skutočnosť jednoznačne vyplynula. V nadväznosti na to, mal odvolací súd za preukázané, že v danej veci neboli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 42a Občianskeho zákonníka a preto mohla žalovaná 1/ so svojimi nehnuteľnosťami nakladať voľne a slobodne. V ďalšom odvolací súd uviedol, že ani žalovaní 2/ až 5/ neboli v spore pasívne vecne legitimovaní, z dôvodu ktorého potom súd prvej inštancie správne rozhodol, keď žalobu zamietol. Zhodne so súdom prvej inštancie poukazoval i na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 3 C 40/2011 z 25. januára 2012, v ktorom tento súd zamietol žalobu žalobcu smerujúcu voči D. a N. o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to rodinnému domu súp. č. XX, postavenom na parcele č. XX/X - zastavané plochy a nádvorie vo výmere 152 m², prístavbe rodinného domu, postavenú na parcele č. XX/X- zastavané plochy a nádvorie o výmere 243 m², a k pozemkom - zastavané plochy a nádvorie parcela č. XX/X o výmere 918 m², parcela reg. C, zastavané plochy a nádvorie parc. č. XX/X o výmere 243 m², parcela reg. C, nachádzajúcim sa v katastrálnom území H., zapísaným na LV č. XXX, v prospech žalovanej 2/. Za nedôvodnú, považoval odvolací súd i námietku žalobcu o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces ako aj, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v otázke, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) ako aj v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

7. Vádu konania podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca videl v tom, že súdy nižších inštancií na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo následne viedlo i k nesprávne právnemu posúdeniu veci. Namietal, že súdy sa v konaní zaoberali len dôkazmi a skutočnosťami, ktoré neslúžili na preukázanie merita konania, a preto boli pre konanie nadbytočné a irelevantné. Naopak, nezaoberali sa splnením podmienok pre odporovateľnosť právneho úkonu (§ 42a, § 42b Občianskeho zákonníka), a tieto neskúmali. K porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces došlo aj tým, že súdy v konaní neprihliadli na prekážku res iudicata. Súdy nezákonne skúmali existenciu pohľadávky, napriek tomu, že táto už bola priznaná a exekučne vymáhaná právoplatným a vykonateľným exekučným titulom - rozhodcovským rozsudkom č. k. II/2011-422 z 11. februára 2012, vydaným Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie v Bratislave, pričom dospeli k záveru o jej neexistencii. V tomto smere poukazoval i na závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 71/2012.

8. Žalobca v dovolaní nesúhlasil ani s názorom súdov o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej 1/ v konaní. Uviedol, že samotná skutočnosť, že žalovaná 1/, s odkazom na závery znaleckého dokazovania, nepodpísala Dohodu o vydaní a vyplnení blankozmenky č. XXXXXXC./XX/XXX z 10. apríla 2008 nemala žiaden vplyv na existenciu záväzku voči žalovanej 1/, ktorá bola v konaní preukázaná vyššie označeným právoplatným a vykonateľným exekučným titulom - rozhodcovským rozsudkom. Samotná Dohoda o vydaní a vyplnení blankozmenky nebola právnym titulom pre vymáhanie dlžnej pohľadávky, ale išlo o právny úkon, ktorý stanovoval dohodnuté podmienky, za akých bolo možné vyplniť chýbajúce údaje v blankozmenke. Aj keby súd určil neplatnosť tejto Dohody, táto by nespôsobila zánik pohľadávky žalobcu voči žalovanej 1/, nakoľko právnym titulom pre vymáhanie pohľadávky voči žalovanej 1/ bola samotná blankozmenka, t. j. zmenka, na ktorej nepravosť podpisu namietaná nebola. V tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Cdo 5260/2007 v zmysle ktorého „nesprávne vyplnenie blankozmenky nemá za následok neplatnosť zmenky, ale zakladá iba námietku proti majiteľovi zmenky“. Z týchto dôvodov považoval právne závery súdov nižších inštancií za nesprávne.

9. V ďalšom žalobca vo svojom dovolaní poukazoval na to, že v danej veci boli splnené všetky podmienky pre odporovateľnosť označenej darovacej zmluvy. Uviedol, že k prevodu nehnuteľnosti došlo len niekoľko mesiacov po uplynutí zmluvne dohodnutej konečnej splatnosti poskytnutého úveru. Splnenie existencie vymáhateľnej pohľadávky preukazoval Rozhodcovským rozsudkom č. k. II/2011-422 z 11. februára 2012, vydaným Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie v Bratislave, ktorým bola aj žalovaná 1/ zaviazaná zaplatiť žalobcovi dlžnú zmenkovú sumu 120 948,49 eur, zmenkovú odmenu 403,16 eur, úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 120 948,49 eur od 29. októbra 2010 do zaplattenia a trovy rozhodcovského konania 4 338,26 eur a právneho zastúpenia žalobcu 1 601,22 eur. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 26. februára 2012 a vykonateľnosť 29. februára 2012. Úmyselné ukrátenie žalobcu na uspokojení svojej pohľadávky vyplývalo aj z toho, že žalovaná 1/ previedla svoje nehnuteľnosti na dve svoje dcéry (žalované 2/, 3/), nie však na svoju tretiu dcéru K., ktorá figurovala pri predmetnom úvere tiež ako zmenečná ručiteľka. Rovnako bola žaloba podaná včas, teda pred uplynutím zákonnej lehoty. Žalobca preto nesúhlasil s právnym záverom súdov o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej 1/ v spore.

10. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu zhodne uviedli, že sa plne stotožňujú so závermi napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, z dôvodu ktorého navrhli dovolanie zamietnuť.

11. Žalovaná 3/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

13. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

14. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

17. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

18. Žalobca podal dovolanie z dôvodu, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP).

19. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

20. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

21. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

22. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

23. Pokiaľ žalobca v dovolaní namietal skutkové závery súdov nižších inštancií, dovolací súd uvádza, že tieto nie je oprávnený preskúmať, pretože v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ani nedostatočne zistený skutkový stav veci a nesprávne vyhodnotenie dôkazov, nie je dôvodom, ktorým by došlo k znemožneniu realizácie procesných oprávnení strán sporu a teda nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

24. Žalobca ďalej v dovolaní namietal, že sudy nezákonne skúmali existenciu pohľadávky, napriek tomu, že táto už bola priznaná a exekučne vymáhaná právoplatným a vykonateľným exekučným titulom - rozhodcovským rozsudkom č. k. II/2011-422 z 11. februára 2012, vydaným Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie v Bratislave, z dôvodu ktorého tu existovala prekážka „res

iudicata“. V tomto smere dovolací súd uvádza, že prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). V danej veci predmetom sporu nebolo zaplatenie pohľadávky z úverovej zmluvy č. XXXXXX/K./XX/XXX voči dlžníkovi - spoločnosti BSAVS s.r.o., resp. voči zmenkovým ručiteľom, ale odporovateľnosť právneho úkonu - darovacej zmluvy z 8. júna 2009. Z tohto dôvodu v konaní potom neexistovala prekážka rei iudicatae daná rozhodcovským rozsudkom č. k. II/2011-422 z 11. februára 2012, vydaným Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie v Bratislave.

25. Dovolací súd ďalej poukazuje i na to, že nulitný rozhodcovský rozsudok nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci (k tomu pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 135/2012, 3 Cdo 133/2012). Zo záverov týchto rozhodnutí potom vyplýva, že „osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý“.

26. V danej veci sudy nižších inštancií ustálili (pričom tieto závery nerozporoval ani žalobca), že podpisy žalovanej 1/ a K. na Dohode o vydaní a vyplnení blankozmenky č. XXXXXC./XX/XXX z 10. apríla 2008, neboli pravé. Táto dohoda potom nepredstavovala (v ustanoveniach týkajúcich sa práv a povinností tzv. „zmenčných ručiteľov I., II.“) platný právny úkon. Za neplatné, preto bolo potrebné považovať nielen vyhlásenie ručiteľov v tejto dohode (bod. 3.5), že „zmenčný ručiteľ I. a zmenčný ručiteľ II. podpisom tejto dohody každý za seba vyhlasuje, že ak vystaviteľ nesplní ktorýkoľvek svoj záväzok, na ktorý sa vzťahuje táto dohoda a neuspokojí pohľadávku veriteľa, uspokojí veriteľa ako ručiteľ až do výšky zmenkovej sumy podľa tejto dohody“, ale aj dojednanie v bode 4. 5 tejto dohody, v zmysle ktorého „banka pri uzatváraní tejto zmluvy ponúkla vystaviteľovi, ako aj každému zmenčnému ručiteľovi neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy formou rozhodcovskej doložky v tejto zmluve nasledovného znenia: zmluvné strany dojednávajú, že vzájomné spory, ktoré medzi nimi vzniknú v právnom vzťahu z tejto zmluvy sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným prostredníctvom záujmového združenia bánk a pobočiek zahraničných bánk podľa jeho predpisov. Vystaviteľ a každý zmenčný ručiteľ, každý za seba tento návrh rozhodcovskej zmluvy podpisom tejto zmluvy prijíma“. Samotná zmenka rozhodcovskú doložku neobsahovala. Nakoľko iba platná rozhodcovská zmluva (doložka) mohla založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť (čo v prípade Dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky - bod 4. 5., splnené nebolo), bolo potrebné považovať rozhodcovský rozsudok vo výroku, týkajúcom sa žalovanej 1/, za nulitný akt. Pokiaľ totiž v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (porovnaj tiež R 46/2012). Pokiaľ by tak sudy nižších inštancií vo vzťahu k žalovanej 1/ akceptovali rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptovali by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Vo svojej podstate by išlo o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania nenamietal v rozhodcovskom konaní neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná. Možno preto uzavrieť, že v danej veci neexistovala prekážka „veci rozsúdenej“, keďže rozhodcovský rozsudok bolo potrebné vo vzťahu k žalovanej 1/ (z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky) považovať za nulitný akt.

27. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že konanie nebolo postihnuté vadou podľa § 420 písm. d/ CSP, pričom odvolací súd ani svojim procesným postupom (získovaním skutkového stavu) neznemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a preto žalobca neopodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. d/, f/ CSP.

28. Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ako aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

29. Ak dovolateľ odôvodňuje prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Na rozdiel od vyššie uvedenej procesnej situácie ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

30. Za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

31. Nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu z hľadiska § 432 ods. 2 CSP.

32. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

33. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

34. Žalobca v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP však neformuloval žiadnu právnu otázku (vo svojom dovolaní iba formálne odkazuje na cit. ustanovenie a nesúhlasí s právnym posúdením veci súdmi). Z obsahu jeho dovolania potom vyplýva, že „len“ nesúhlasí s názorom súdov nižších inštancií v otázke existencie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ v spore, avšak tak robí bez konkrétneho vymedzenia právnej otázky, vo vzťahu ku ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená. Z dovolania tak nie je zrejmé, akú právnu otázku dovolateľ chce riešiť, keď túto jasne nekonkretizoval, a tak následne ani odvolací súd nemohol vyhodnotiť, či táto právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená alebo nie.

35. Ako už bolo uvedené, otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a nevysvetlí potrebu, aby odvolací súd túto otázku vyriešil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a akú jej naliehavosť mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nebola riešená (príp. bola riešená rozdielne) a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 28/2017).

36. Iba samotné nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, bez vymedzenia právnej otázky, od ktorej sa odvolací súd pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá ešte nebola rozhodovacou praxou dovolacieho súdu vyriešená, na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, nepostačuje. Polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, či vyhodnotením skutkového stavu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu skutkovej alebo právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP (1 Cdo 36/2017, 2 Cdo 5/2017, 3 Cdo 74/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017).

37. Keďže žalobca v dovolaní namietal nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov, avšak nevymedzil právnu otázku a nekonkretizoval podstatu odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. nekonkretizoval právnu otázku, ktorá nebola v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, neuviedol relevantné rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých by sa odvolací súd pri rozhodovaní v danej veci odklonil, nemohol najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a

odvolací súd; dovolací súd jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol, nakoľko žalobca nevymedzil dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

38. I napriek uvedenému, dovolací súd považuje právne závery súdov nižších inštancií o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/, za správne. V tomto smere dovolací súd poukazuje na to, že je síce pravdou, že pravosť podpisov avalistov (N. a K. na samotnej zmenke nebola znalecky skúmaná, avšak už len ich bežným porovnaním s podpismi na Dohode o vydaní a vyplnení blankozmenky, uzavretej toho istého dňa, možno usúdiť, že sú totožné, pričom tieto boli znaleckým posúdením vyhodnotené ako nepravé. Preto za logické možno potom považovať skutkové závery súdov, že „žalovaná 1/ nemala nič spoločné s listinami týkajúcimi sa kontokorektného úveru, poskytnutého spoločnosti BSaVS, s. r. o., resp. že žalovaná 1/ nepodpísala listiny o úvere, blankozmenke ani nič iné v spojitosti s týmto úverom“ (str. 8 rozsudku odvolacieho súdu).

39. Navyše závery o tom, či žalovaná 1/ podpísala/nepodpísala blankozmenku, sú závermi skutkovými (nie právnymi), pri ktorých dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné nie je. Z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP totiž vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a nie otázka skutková. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 27/2019, 4 Cdo 172/2017, 4 Cdo 148/2018).

40. Právnym, bol preto iba záver odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ v spore. Dovolací súd nesúhlasí ani s právnym záverom žalobcu (odkazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Cdo 5260/2007), že „samotné nesprávne vyplnenie blankozmenky nemalo za následok neplatnosť zmenky, ale zakladalo iba námietku proti majiteľovi zmenky“, nakoľko v danej veci nešlo o takýto prípad. V posudzovanej veci nebola zmenka nesprávne vyplnená, ale podpisy avalistov na nej, neboli ich podpismi (neboli pravé). Nešlo teda o prípad nesprávneho vyplnenia zmenky. Ak potom súdy z uvedeného dôvodu dospeli k právnemu záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ v spore, neboli už povinné skúmať i ďalšie podmienky pre odporovateľnosť žalovaného právneho úkonu.

41. Ako však už bolo uvedené vyššie, iba samotné namietané nesprávne právne posúdenie veci, nie je dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. I keby dovolacie námietky o založení rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci (v otázke pasívnej vecnej legitímácie) boli prípadne aj opodstatnené, žalobcom vytýkané okolnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP je totiž relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte vyriešená c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e) ide o otázku zásadného právneho významu, t. j. takú, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR a f/ vždy musí ísť o otázku právnú, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné.

42. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. d/, f/ CSP procesne prípustné a žalobca nevymedzil relevantnú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP. Preto najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP.

43. Úspešným žalovaným dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože im v tomto

konaní nevznikli.

44. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.